

Kommunstyrelsen

Idrottspolitiskt plan för Eskilstuna kommunkoncern 2016 - 2021

Förslag till beslut

Förslag till idrottspolitiskt plan remitteras till kommunens samtliga nämnder, styrelser, samverkansråd och beredningar. Även politiska partier, föreningar och studieförbund och allmänheten ges möjlighet att yttra sig över förslaget. Yttrandet ska ha kommit in till kommunstyrelsen senast den 3 oktober 2016

Sammanfattning

Den idrottspolitiska handlingsplanen Eskilstuna rör sig har utvärderats och reviderats i bred dialog med nämnder och förvaltningar, föreningsliv och allmänhet under 2015 och 2016.

Det reviderade idrottspolitiska planen ger den huvudsakliga inriktningen som ska vara vägledande för kommunkoncernens arbete med idrott och motion. Förslag till plan tydliggör ansvar, prioriterade områden och önskad utveckling under de kommande åren.

Förslag till reviderat idrottspolitiskt program remitteras till samtliga nämnder och bolag, politiska partier, idrottsföreningar. Även allmänheten ges möjlighet att yttra sig över förslaget.

Ärendebeskrivning

Eskilstuna kommuns idrottspolitiska handlingsplan Eskilstuna rör på sig antogs på kommunfullmäktiges sammanträde i mars 2011. Kommunfullmäktige beslutade sedan att planen skulle utvärderas och revideras i samband med att årsplan för 2015 antogs i juni 2014.

Under våren 2015 genomfördes en utvärdering av idrottspolitisk handlingsplan 2011-2015 i samarbete med bland annat kultur- och fritidsförvaltningens medarbetare. Utvärderingen kom fram till att den idrottspolitiska handlingsplanen hade en hög grad av måluppfyllelse kopplat till anläggningar, stödsystemet och samverkan med föreningslivet. Det bedömdes som positivt att många av de mål som handlade om samverkan med föreningslivet var mål i anslutning till

stödsystem och anläggningar vilket enligt utvärderingen bör ses som ett tecken på idrottspolitikens påverkan på samråd med föreningslivet. Inför revideringen rekommenderade utvärderingen att fortsätta utveckla och skapa förutsättningar för att få fler att idrotta utanför föreningslivet.

Parallellt med utvärderingen genomfördes en omvärldsanalys inom området idrott och motion. Omvärldsanalysen fokuserade på aktuell forskning, statistik, tendenser och trender inom området idrott och motion.

Arbetet med den nya planen har skett i bred dialog under 2015 och 2016. Idrottsföreningar har bjudits in till tre öppna dialoger varav av ett avslutande panelsamtal på temat barnrätt inom idrotten. En dialogvecka har genomförts på kultur- och fritidsförvaltningens mötesplatser. Intresserade har även kunnat lämna synpunkter via ett formulär på eskilstuna.se och under mässan Eskilstuna inspirerar.

För att fånga barn och ungas synpunkter har arbetsgruppen tagit del av cirka 1 700 teckningar av Eskilstunas elever i årskurs 1-3 på temat "Det här tycker jag om att göra på min fritid" på Eskilstuna konstmuseum/Svenskt barnbildarkiv. Sommaren 2015 genomförde även Ung fritid en enkät på tema idrott där ungdomar i Eskilstuna intervjuade andra ungdomar om kommunens arbete med idrott och kultur.

Det har även varit en dialog och förankringsarbete har genomförts med chefer och medarbetare och politiker i kommunkoncernen:

- Workshops vid två tillfällen kring nuläge, omvärld och framtid med processutvecklingsgruppen för kultur och berikande fritid.
- Chefer, strateger och nyckelpersoner från samtliga förvaltningar och kommunala bolag var inbjudna.
- Workshops med medarbetare från Ung fritid och Arenor och föreningsstöd på kultur- och fritidsförvaltningen.

- Under arbetet har det varit dialog med fler nämnder och råd:
 - Torshälla stads nämnd
 - Barn- och utbildningsnämnden
 - Kultur- och fritidsnämnden
 - Stadsbyggnadsnämnden
 - Rådet för funktionshinderfrågor
 - Kommunala pensionärsrådet
 - Rådet för interkulturella frågor

Den idrottspolitiska inriktningen för den reviderade idrottspolitikerna är att idrotten är en plats för lek och glädje, träning och tävling och det är en plats för alla. Idrott och motion finns både organiserad och icke organiserad, ideell och kommersiell. Det viktigaste är att invånare i kommunen är fysiskt aktiva och kommunen skapar förutsättningar och möjligheter för oss själva att bedriva verksamhet och

framförallt för att föreningslivet ska kunna göra det. Det för att höja hälsotalen och bidra till ökad livskvalitet för flickor och pojkar, kvinnor och män.

Mål och åtaganden i den idrottspolitiska planen ska föras in i respektive nämnds årliga verksamhetsplaner och följas upp i verksamhetsberättelserna. En samlad uppföljning och utvärdering av planen ska ske inför nästa revidering. Ansvariga nämnder ansvarar för att följa upp aktiviteter och Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för att samordna utvärdering och revidering.

Inom varje målområde finns ett övergripande mål som beskriver önskad utveckling. Till varje övergripande mål finns ett antal delmål som i sin tur ska leda till att det övergripande målet nås. Slutligen beskrivs de aktiviteter som ska leda kommunens arbete mot målen och vilka nämnder som ansvarar för aktiviteterna. Ansvariga nämnder ansvarar för att formulera uppföljningsbara åtaganden utifrån aktiviteter.

Kommunledningskontorets synpunkter

Kommunledningskontoret föreslår att förslaget till idrottspolitisk plan remitteras till samtliga nämnder och bolag, kommunala råd, partier, idrottsföreningar och att allmänheten ges möjlighet att yttra sig över remissen.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

Syftet med den idrottspolitiska planen är att få fler eskilstunabor att idrotta och motionera. Planen bidrar till en ökad folkhälsa och har främst koppling till de strategiska målen social uthållighet och attraktiv stad och landsbygd.

Den idrottspolitiska handlingsplanen har ett barnrättsperspektiv och bidrar till att all offentligt finansierad idrottsverksamhet bidrar till att uppfylla målen i FN:s konvention om barns rättigheter.

KOMMUNLEDINGSKONTORET

Pär Eriksson
Kommundirektör

Eva Norberg
Kommunikationsdirektör

Beslutet skickas till:

Alla nämnder och bolag
Politiska partier
Idrottsföreningar
Kommunala råd, beredningar
Sörmlandsidrotten/SISU

Idrottspolitisk plan för Eskilstuna kommunkoncern 2016-2021

Eskilstuna i rörelse!

Syftet med Idrottspolitiska planen är att tydliggöra ansvar, prioriterade områden och önskad utveckling under de kommande åren.

1. Eskilstunas utmaningar

I Eskilstuna bor idag över 100 000 människor, både flickor och pojkar, kvinnor och män. En dryg femtedel av befolkningen är barn och unga under 18 år och ungefär lika stor andel är utrikes födda. Här talas många olika språk, de vanligaste förutom svenska är finska, arabiska och somaliska.

I jämförelse med riket har invånarna i Eskilstuna av tradition lägre utbildningsnivå och medelinkomst, samtidigt som arbetslösheten och andelen med försörjningsstöd är något högre. Liksom i många andra kommuner finns det dessutom stora skillnader i inkomst och utbildningsnivå mellan olika geografiska delar och bostadsområden.

Studier visar att bland annat utbildningsnivå och inkomst är viktiga faktorer för människors hälsa, levnadsvanor, kulturvanor, tillgång till digital teknik, valdeltagande och delaktighet i det demokratiska samhället. Dessutom har föräldrarnas bakgrund och livssituation betydelse för barn och ungas förutsättningar att tillgodogöra sig skolgången och ha en berikande fritid.

Kommunens verksamheter måste därför fånga upp invånarnas behov och möta ett föränderligt och kulturellt heterogent samhälle. Med det ansträngda ekonomiska läget är det även viktigt att se hur kommunens resurser och infrastruktur kan användas på bästa sätt och skapa störst värde för invånarna.

Under de senaste decennierna har polariseringen, det vill säga skillnaderna mellan olika grupper i samhället ökat. Det gäller både skillnader i inkomst, åsikter och hälsa. Det ger även människor olika förutsättningar för idrottsvanor – vad man har tillgång till, tar del av, är intresserad av eller har råd med. Eskilstuna är inget undantag. Enligt Rädda barnens rapport ”Barnfattigdom i Sverige 2015” var andelen barn i ekonomiskt utsatta hushåll i Eskilstuna 22,4 procent år 2013, det vill säga cirka 4 500 barn, vilket kan jämföras med 12,0 procent i hela riket.

2. Definitioner

Idrott är fysisk aktivitet som vi utför för att ha roligt, må bra och prestera mera. Idrott består av träning och lek, tävling och uppvisning. Organiserad eller icke-organiserad fysisk aktivitet som vi ägnar oss åt för att förbättra vår fysiska och psykiska kondition, utveckla sociala relationer eller nå tävlingsresultat på olika nivåer.

Barnidrott är verksamhet för flickor och pojkar upp till tolv år.
Ungdomsidrott är verksamhet för utövare mellan tretton och tjugo år.

Motion betyder rörelse och motionsidrott är i litteraturen än vanligt förekommande begrepp. *Motionsidrott* är aktivitet främst för att förbättra hälsa, fysisk kapacitet och välbefinnande. I resterande del av planen kommer ordet motion användas i enlighet med definitionen ovanför för motionsidrott.

Idrottsrörelsen definieras som alla förbund som är anslutna till Riksidrottsförbundet (RF) och deras medlemsföreningar. Till Idrottsrörelsen hör också stödorganisationerna, det vill säga RF och dess distriktförbund som stödjer, leder och företräder idrottsrörelsen, SISU Idrottsutbildarna som utbildar och bildar idrottsrörelsen, Sverige Olympiska kommitté och Sveriges Paralympiska Kommitté som förbereder och leder det svenska deltagandet i olympiska respektive paralympiska spel.

Anläggningar och idrottsmiljöer definieras i detta dokument som: ”Anlagt eller anvisat område för någon form av tävlingsidrott, spontanidrott eller motion oavsett ägandeförhållanden. I resterande del av planen kommer ordet idrottsanläggningar användas i enlighet med definitionen ovanför och inbegripa både idrottsanläggningar och idrottsmiljöer.

Med *Arenor* avses arenor med stor publikkapacitet avsedd för senior verksamhet

Med *anläggningsnära lokaler/ytor* avses omklädningsrum, förråd och liknande.

3. Ansvar och uppföljning

Mål och åtaganden i idrottspolitiska planen ska föras in i respektive nämnds årliga verksamhetsplaner och följas upp i verksamhetsberättelserna.

En samlad uppföljning och utvärdering av handlingsplanen ska ske inför nästa revidering. Den nämnd som ansvarar för en viss aktivitet ska också följa upp den. Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för att samordna utvärdering och revidering.

Följande verksamheter omfattas av idrottspolitiska planen

- Hela Eskilstuna kommunkoncern och ska vara vägledande i samverkan med aktörer från civilsamhället, näringslivet och akademin.

2.1 Mål

Genom att formulera uppföljningsbara mål kan man följa verksamhetens riktning och utveckling över tid – gör vi rätt saker, i rätt omfattning och för rätt målgrupper?

Den idrottspolitiska planens mål och aktiviteter redovisas utifrån koppling till kommunens strategiska mål. Planen anger även en tidsperiod för varje aktivitet och vilken eller vilka nämnder som ansvarar för att bidra till att uppnå målet. Varje nämnd ansvarar själva för att ta fram relevanta nyckeltal som stödjer uppföljningsprocessen för att arbeta målinriktat.

4. Den idrottspolitiska inriktning 2016-2021

Idrotten är en plats för lek och glädje, träning och tävling och det är en plats för alla. Idrott och motion finns både organiserad och icke organiserad, ideell och kommersiell. Det viktigaste är att invånare i kommunen är fysiskt aktiva och kommunen skapar förutsättningar och möjligheter för oss själva att bedriva verksamhet och framförallt för att föreningslivet ska kunna göra det. Det för att höja hälsotalen och bidra till ökad livskvalitet för flickor och pojkar, kvinnor och män.

Eskilstuna gör *Idrottsevolution*. Idrott är en viktig del i Eskilstunas varumärke. Ur Eskilstunas mångåriga industrihistoria har det växt fram en stark förenings- och idrottstradition med stor bredd som har skapat flera elitföreningar inom sporter som handboll, fotboll, speedway och gymnastik. Idrotten utvecklar Eskilstuna kommun.

De övergripande målen för perioden är:

- Alla invånare i Eskilstuna kommun ska ha samma möjligheter att utöva idrott organiserat eller på egen hand. Det ska ske oavsett nationalitet, etniskt ursprung, religion eller annan trosuppfattning, ålder, kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, funktionsnedsättning eller socioekonomisk status
- All idrottsverksamhet för flickor och pojkar i Eskilstuna kommun ska vara förenlig med FNs konvention om barns rättigheter.

Prioriterade grupper för perioden är barn och unga, personer med funktionsnedsättning, och flickor/unga tjejer med utländsk bakgrund

Den idrottspolitiska planen ska bidra till att uppnå kommunens vision och strategiska mål och handlingsplanens åtgärder ska tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov.

5. Idrottspolitikens målområden

Inom varje målområde finns ett **övergripande mål** som beskriver hur utvecklingen skall se ut. Till varje övergripande mål är ett antal **delmål** knutna som i sin tur ska leda till att det övergripande målet nås. Slutligen beskrivs de **aktiviteter** som ska leda kommunens arbete mot målen.

Målområde 1. Idrott och motion för alla

Genom att skapa förutsättningar och likvärdiga möjligheter för idrott och motion för eskilstunaborna i vardagen bidrar idrottsrörelsen och andra aktörer till ett rikt idrotts- och fritidsutbud och en attraktiv stad och landsbygd. Det är viktigt att idrott utformas så att den är tillgänglig för alla och så att den når de grupper som har störst behov. För kommunen och idrottsrörelsen innebär det att verksamhet ibland måste göras olika för att det ska bli lika.

Delmål:

- Kommunkoncernen ska skapa förutsättningar för dess invånare till ett livslångt idrottande och motionerande.
- Stärka socioekonomiskt svaga grupper för att de ska vara mer fysiskt aktiva.

Aktiviteter	Klart senast	Ansvarig
Utforma skolgårdar så att de stimulerar till lek, spontan rörelse och idrott	2021	BOU, TSN
Erbjuda ett fritidsutbud och miljöer nära hemmet som kan stimulera till lek, spontanidrott och vardagsmotion	2019	KFN, TSN, SBN, VOF, K-fast
Genomföra insatser för att kvinnor i åldern 65-84 ska ha en mindre stillasittande vardag	2018	VOF, TSN
Genomföra insatser för att personer med funktionsnedsättning ska ha en mindre stillasittande vardag	2018	VOF, BOU, TSN
Kultur- och fritidsförvaltningen och föreningslivet ska inleda ett samarbete med socialförvaltningen för att stötta socioekonomiskt utsatta barn till en meningsfull fritid via föreningsidrott eller kultur	2018	KFN, SN, TSN
Fortsätta utveckla idrottsbibliotek på fler platser i Eskilstuna kommun	2020	KFN, BUN, TSN K-fast
Utreda möjligheterna att införa idrott, rörelse och/eller motorikövningar under skoldagensram i syfte att öka skolresultaten	2019	BUN, TSN

Pågående aktiviteter	Klart senast	Ansvarig
Arbeta med infrastruktur som bidrar till spontant och icke organiserad idrott och motion så som utegym, spontanidrottsplatser (allaktivitetsparker) och näridrottsplatser	Pågående	SBN, KFN, TSN
Investeringar i allaktivitetsparker	Pågående	KFN
Investeringar i utegym	Pågående	SBN, TSN
Arbeta för att det ska finnas attraktiva grönytor i anslutning till bostäder	löpande	SBN

Målområde 2 – En god barn- och ungdomsidrott

Idrotten har en unik förmåga att nå ut till barn och ungdomar. Någonstans mellan 80 och -90 procent av alla barn och ungdomar i Sverige har vid något tillfälle under sin uppväxt varit i kontakt med en eller flera idrottsföreningar. En gemensam nämnare för studier av barn- och ungdomsidrott är att barn och unga idrottar för att det är roligt. Glädjen till idrotten är det viktigaste. Det som förespråkas inom idrotten är en allsidig och glädjefylld träning där så många som möjligt deltar långt upp i åldrarna

Delmål:

- Ledarnas kunskap om FNs konvention om barns rättigheter ska höjas och utvecklas, liksom metoder för att efterleva den
- Andelen flickor och pojkar som fortsätter idrotta och motionera i föreningsidrotten efter 13 år ökar
- Andelen flickor med utländsk bakgrund inom föreningsidrotten ökar

Aktiviteter	Klart senast	Ansvarig
I samverkan med SISU idrottsutbildarna höja aktivitetsledares kunskaper om FNs konvention om barns rättigheter.	2020	KFN, SISU
Stödja föreningar som vill arbeta för en god barn- och ungdomsidrott genom projekt eller utbildning	2018	KFN, EKF
Uppmärksamma föreningar eller enskilda ledare som under året har bedrivit en mycket god barn och ungdomsidrott utifrån barnkonventionen	2018	KFN

*regleras i överenskommelse med SISU

Pågående aktiviteter	Klart senast	Ansvarig
Barn och ungdomar tilldelas träningstider före vuxna i kommunalt drivna idrottsanläggningar- och miljöer.	löpande	KFN
Hyror och avgifter för barn- och ungdomsverksamhet är lägre än för vuxna*	Löpande	KFN
Föreningar som tar emot bidrag för barn- och ungdomsverksamhet ska kunna redovisa att pengarna används för barn och ungdomar	Löpande	KFN
Öka möjligheten för barn att kostnadsfritt prova olika idrotter genom att stärka konceptet <i>Öppen idrott</i> och <i>Idrott åt alla</i>	Pågående	KFN, BUN, TSN
Ge ekonomiskt stöd till SISU idrottsutbildarna för att arbeta med föreningarnas barn-ungdomsidrott i enlighet med <i>Idrotten Vill</i> .	Löpande	KFN

Målområde 3. Ett stödsystem som utvecklar

Det stöd idrottsrörelsen får från Eskilstuna kommunkoncern är ett erkännande av deras samhällsnytta. Det samlade stödet ska främja integration och stödja en hållbar utveckling. Resurserna ska fördelas likvärdigt mellan flickor och pojkar, kvinnor och män. Stödet ska ge alla möjlighet att ta del av fritidsutbudet i Eskilstuna kommun.

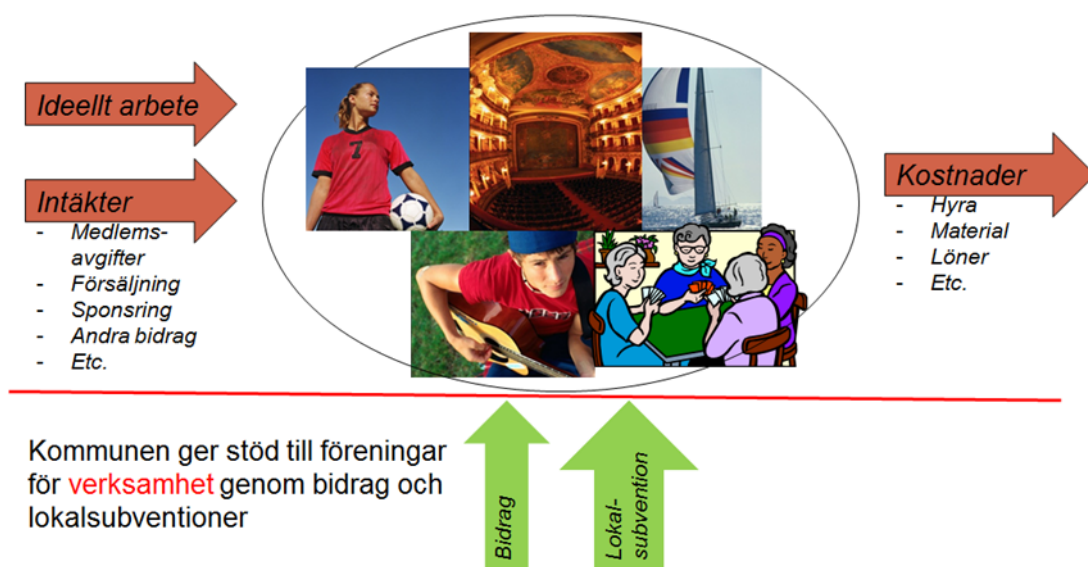
För att skapa förtroende är det viktigt att kommunkoncernen alltid är öppen och transparent kring beslut om bidrag och sponsring, med tydliga regelverk. Vi behöver visa att fördelningen av bidrag eller sponsring sker utifrån likställighet och på demokratiska grunder.

Under mandatperioden 2010 – 2014 arbetade kommunen fram ett nytt system för stöd till föreningslivet. Cirka 30 bidragsformer blev till sju:

- Stimulansbidrag utifrån idrotts- och kulturpolitik
- Utbildningsbidrag för ledare och förtroendevalda
- Aktivitetsmedlemsbidrag
- Bidrag till lokaler och anläggningar
- Arrangemangsbidrag
- Bidrag till samlingslokaler
- Bidrag till verksamhet med särskild samhällsnytta

Föreningarnas verksamhet är deras ansvar. Kommunen kan stödja verksamhet:

Verksamhet är föreningens ansvar

Lokalsubventioner är en annan viktig del av kommunens stöd till föreningslivet.

Delmål:

- Regler och kriterier för bidrag och sponsring ska vara begripliga och transparenta.
- Bidrag och sponsring ska fördelas likvärdigt mellan flickor och pojkar, kvinnor och män.

Aktiviteter	Klart senast	Ansvarig
Tydligare koordinera kommunens stöd och subventioner till föreningslivet	2019	KFN, KS, TSN, EKF
Utreda möjligheterna att stödja icke föreningsdriven/oorganiserad idrott	2019	KFN
Utreda möjligheten att inrätta ett investeringsbidrag till föreningar med egen anläggning	2018	KFN

Pågående aktiviteter	Klart senast	Ansvarig
Regler för bidrag ska vara begripliga och transparenta för föreningslivet	Pågående	KFN. KS
Utveckla e-tjänster för stöd till föreningslivet och allmänheten	Pågående	KFN
Genomföra en föreningsenkäten varje år	Pågående	KFN
Överenskommelse med SISU idrottsutbildarna - erbjuda utbildningsinsatser för kommunens idrottsföreningar.	Pågående	KFN

Målområde 4. Tillgång till anläggningar och arenor

Fina, sunda och säkra anläggningar lockar besökare som vill uppleva idrott och aktiva som vill utöva idrott. Eskilstuna kommun har under perioden 2011 – 2017 investerat i infrastruktur för idrotten för nästan 1 miljard kronor. Flera av de stora investeringarna görs utifrån behov av nya anläggningar till exempel Munktellbadet som kommer både allmänheten och föreningslivet till del för en bättre folkhälsa.

Andra investeringar som gjorts under de senaste fem åren är Utveckling av konstgräsplaner, byte av konstgräs på Tunavallen, ny träningshall för issporter, träningshallar i Skjulsta och ny arena. Dessutom pågår ett arbete med att utveckla kommunens friluftsområden, ett flertal utegym har anlagts och investeringar för allaktivitetsparker finns.

Det behövs en långsiktig, ansvarsfull investeringsplan som ser till helheten samtidigt som initiativ och nya idéer från olika aktörer ska välkomnas. Anläggningar och arenor ska kunna användas flexibelt för att svara upp mot olika och nya behov samt nya idrotter. Det ska vara lätt för flickor, pojkar och kvinnor, män att ta sig till kommunens anläggningar. Det är viktigt att stadsplanera för tillgänglighet med attraktiva och trygga cykelvägar och bussförbindelser.

Den goda infrastruktur som kommunen har ska användas och nyttjas på bästa möjliga sätt för att främja folkhälsan och öka hälsotalen i Eskilstuna. Användningen av anläggningar och arenor ska genomföras av ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv, bidra till att minska skillnader i människors livsvillkor och utvecklas i samverkan med kommunala och andra aktörer.

Delmål:

- Kommunens idrottsanläggningar och anläggningsnära lokaler används i likvärdig stor grad av kvinnor/flickor och män/pojkar.
- Kommunen ska sträva efter att anläggningar och arenor nyttjas optimalt.
- Under planens gällande tid ska kommunens publika arenor miljödiplomeras.
- Idrottsanläggningar ska vara tillgängliga och säkra.

Aktiviteter	Klart senast	Ansvarig
Skapa förutsättningar för idrott och motion i den fysiska planeringen	2021	SBN
Ersätta ytor för idrott och motion med likvärdig yta om de bebyggs eller får annan användning. Närhetsprincipen ska beaktas	2020	KS, SBN
Bokningssystemet ska tydligt visa hur tillgången till idrottsanläggningar fördelas mellan kvinnor/flickor och män/pojkar	2019	KFN
Miljödiplomering av utvalda idrottsanläggningar och arenor	2021	KFN, TSN, ESEM
Genomföra insatser för att höja kunskapen kring förutsättningar för personer med funktionsnedsättning att utöva idrott.	2019	KFN, TSN, VON, BUN
Inventera och kartlägga idrottsanläggningar utifrån ett tillgänglighetsperspektivet med fokus på inomhusanläggningar	2021	KFN, TSN
Analysera investeringar i idrottsanläggningar, arenor och områden avsatta för rörelse och motion ur ett jämställdhetsperspektiv i samband med investeringsplan-budget.	2018	KFN, KS, TSN, SBN

Pågående aktiviteter	Klart senast	Ansvarig
Kollektivtrafiken planeras så att alla kommuninvånare har möjlighet att på ett säkert sätt ta sig till idrottsanläggningar/ idrottsmiljöer	pågående	SBN
Energieffektiviseringar av idrottsanläggningar/miljöer	Pågående	KFN, KS, TSN

Målområde 5. Elitidrott och evenemang

Elitidrott

Elitidrott är bara en liten del av tävlingsidrotten men har en stor betydelse för idrottsrörelsen. Idrottsliga framgångar ger en positiv uppmärksamhet och skapar förebilder. Det stärker Eskilstunas varumärke och gör eskilstunaborna stolta över orten. Kommunen bidrar till att skapa förutsättningar för en framgångsrik elitidrott genom tillgång till anläggningar för träning och tävling. .

Specialförbund och europeiska eller internationella förbund ställer höga krav på anläggningar och publika arenor för elitevenemang. Det är viktigt att idrotten tar ett eget ansvar för ökade kostnader som satsningar på infrastruktur kan innebära i samband med elitidrott.

Idrottsevenemang och arrangemang

Det stora och det lilla, båda behövs för en evenemangsstad. Det lokala kulturlivet och idrotten utgör med hela sin bredd och rikedom den nödvändiga basen för evenemang och möten i Eskilstuna. Evenemang i olika storlekar är en viktig del i många idrottsföreningars verksamheter. Det kan vara en viktig inkomstkälla för föreningen och bidrar även till gemenskap och en känsla av samhörighet genom det ideella engagemang som det innebär att planera och genomföra ett evenemang.

Idrott och idrottsevenemang marknadsför och lockar fler besökare till Eskilstuna. Eskilstuna kommunkoncern har i sin *Evenemangsstrategi* pekat ut vägen för hur Eskilstuna ska utvecklas som evenemangsstad. Den anger mål och steg som kommunen bör ta.

Genom att lyfta fram Eskilstunas fördelar kan vi påverka fler arrangörer att välja kommunen som plats för nationella och internationella cuper och tävlingar.

Delmål:

- Kommunkoncernen och idrottsrörelsen ska tillsammans sträva efter att skapa de förutsättningar för att arrangörer ska vilja förlägga sina idrottsevenemang i Eskilstuna
- Eskilstuna ska vara en kommun där det finns möjligheter för unga kvinnor och unga män att satsa och utvecklas inom sin idrott.

Aktiviteter	Klart senast	Ansvarig
Harmonisera regelverk för sponsring från kommunala bolag med det av Kommunfullmäktige beslutade regelverket för föreningsbidrag.	2017	EKF
Starta ett forum för dialog med elitföreningar	2018	DEAB, KFN, KS
Verka för att Mälardalens högskola ska anpassa utbildningarna för elitidrottare.	2021	KS

Pågående aktiviteter	Klart senast	Ansvarig
Kommunkoncernen stödjer idrottsföreningar som vill arrangera större tävlingar och mästerskap (nivå 4-5 enligt evenemangsstrategin)	Pågående	DEAB
Eskilstunas möjligheter och geografiska läge marknadsförs för att påverka specialförbund att välja Eskilstuna som ort för evenemang	Pågående	DEAB
Teckna överenskommelser med idrottsföreningar inom ramen för samverkansöverenskommelser för ortsutveckling och platsvarumärket Eskilstuna.	Pågående	KS
Uppmärksamma eskilstunabor som har tagit medalj i nationella och internationella mästerskap	Pågående	KFN

Målområde 6. Samverkan som framgångsfaktor

Genom samarbete stärks möjligheterna till att invånare får bättre förutsättningar för idrott och motion. Det är viktigt att kommunen visar vägen och bjuder in till samverkan med flera olika aktörer för att kunna stimulera till ett brett utbud av aktiviteter som är angeläget för kvinnor och män, flickor och pojkar i alla åldrar och med olika förutsättningar.

Delmål:

- Eskilstuna kommun ska stärka samverkan med aktörer i civilsamhället, näringslivet och akademien som bidrar till ökade hälsotal och ökad fysisk aktivitet hos kommunen flickor och pojkar, kvinnor och män.
- Nämnder med ansvar för skola och föreningslivet ska samverka för att stärka flickor och pojkars fysiska aktivitet och motionsvanor för ett livslångt idrottande och för att skapa goda livsvillkor.
- Nämnder med ansvar för socialtjänst ska söka samverkan med föreningslivet för att stärka brukares och boenden på särskilda boende, omsorgsboenden, och äldreboendes fysiska aktivitet och motionsvanor för en meningsfull fritid och vardag samt för en god folkhälsa

Aktiviteter	Klart senast	Ansvarig
Skapa en plattform för skola och föreningsliv att mötas för att hitta samverkansformer	2018	BUN/TSN KFN
Utreda förutsättningar för att införa ett stipendium till studenter på Mälardalens högskola för uppsatser (minst 3 nivå) som är av intresse för kommunens folkhälsoarbete och/eller idrottsliga arbete	2019	KS, KFN
Skapa aktiviteter för brukare med funktionsnedsättning i samverkan med föreningslivet utifrån brukarens behov för att stärka brukarens motionsvanor	2019	VON/TSN
Skapa aktiviteter för brukare på omsorgsboenden och i ordinärt boende i samverkan med föreningslivet utifrån brukarens behov för att stärka brukarens motionsvanor	2019	VON/TSN

Pågående aktiviteter	Klart senast	Ansvarig
Samverkan i den idrottsstrategiska gruppen och föra dialog i mellan kommunen genom KFF, EIS och SI	Pågående	KFN

Kunskapsöversikt

1. Utgångspunkter för plan för idrott

Idrottspolitiken i Eskilstuna kommun utgår från nedanstående strategier, riktlinjer och styrande dokument.

Nationella strategier

Sveriges Kommuner och Landsting

SKL är en arbetsgivar- och intresseorganisation för Sveriges kommuner och landsting. I Idrottspolitiskt positionspapper beskrivs SKLs intentioner och ambitioner vad gäller idrottspolitik på kommunala och regional nivå. Positionspappret syftar till att lyfta fram ett antal områden som är viktiga för den kommunala och regionala nivån, som ska kunna möjliggöra för en än mer måluppfyllande idrottspolitik i framtiden. Framförallt lyfts idrottsrörelsen fram som den otvivelaktigt mest betydelsefulla folkrörelsen när det gäller att öka medborgarnas fysiska aktivitet och främja en god folkhälsa hos befolkningen. Det gäller för alla grupper i samhället, kvinnor, män, och särskilt flickor och pojkar. Det är viktigt att tidigt i livet ge barn och ungdomar goda motionsvanor. De lyfter även fram den särskilda roll som idrotten kan spela för människor med funktionsnedsättning och för att underlätta integrationen av invandrade människor från andra länder som är av stor vikt.

Vidare beskriver de spontanidrottens och den oorganiserade idrottens betydelse för folkhälsa. En viktig utgångspunkt är att idrott och motion inte enbart avgränsas till den verksamhet som bedrivs av den organiserade idrottsrörelsen. Även spontana och självorganiserade motionsaktiviteter, friluftsliv och skolans utbildning i idrott och hälsa är verksamheter som bidrar till att stärka befolkningens hälsa. Den oorganiserade och spontana idrotten blir allt populärare och det är en utmaning framöver att tillhandahålla en infrastruktur för både den organiserade och den oorganiserade idrotten och motionen.

Riksidrottsförbundet idéprogram och strategiska inriktning

Visionen för RF är Svensk idrott – världens bästa

Idrotten vill handlar om idrottens idé. Idrotterna som är medlemmar i Riksidrottsförbundet har skapat gemensamma riktlinjer för idrottens utformning i förbund och föreningar. I Idéprogrammet beskrivs idrottens värdegrund (se punkt 2 sida 2) och riktlinjer för hur idrotten ska bedrivas inom områdena: Idrotten i samhället, idrott för barn, breddidrott för ungdomar, elitinriktad idrott för ungdomar, bredd idrott för vuxna, elitinriktad idrott för vuxna, det ideella ledarskapet, stöd till lokal utveckling, Stöd till internationell utveckling, Forskning och utveckling

År 2015 antog Riksidrottsförbundet en ny strategi för idrottsrörelsen (2015-2025) Strategin *Idrott hela livet* är framtidsstrategin som ska förena idrottsrörelsen som traditionellt har bestått av två huvuddelar – en bred barn- och ungdomsidrott och en

spetsig elitidrott. Nu är det tydligt att idrott ska finnas med hela livet oavsett ambitionsnivå. Vilket förstärks i den gemensamma verksamhetsidén för idrottsrörelsen: *Vi bedriver idrott i föreningar för att ha roligt, må bra och utvecklas under hela livet.*

Strategin är indelad i fyra strategiska områden

1. Livslångt idrottande

De övergripande målen är att: *Svensk idrott ska vidareutveckla idrotten så att barn, unga, vuxna och äldre väljer att idrotta i förening under hela livet och Svensk idrott ska nå fler idrottsliga framgångar internationellt.* Det innebär att Svensk idrott ska ha en attraktiv verksamhet där barn, unga, vuxna och äldre kan och vill träna och tävla under hela livet. Idrottsrörelsen vill ha en fortsatt hög rekrytering av barn och vi vill att ungdomar stannar längre inom föreningsidrotten oavsett om de vill motionera eller tävla på elitnivå. Elitidrotten är en liten del av idrottsrörelsen som engagerar och skapar förbilder. Ingen föds till elitidrottare utan utvecklingen och vägen dit startar redan från de tidiga kontakterna med föreningsverksamheten där en inspirerande och engagerande miljö skapad av kompetenta ledare och tränare lägger den grund som så småningom kan resultera i internationella toppstationer.

2. Idrottens värdegrund är vår styrka

Idrottsrörelsens gemensamma värdegrund antogs av RF-stämman 2009. Den manifesteras i fyra kärnvärden: *Glädje och gemenskap, Demokrati och delaktighet Allas rätt att vara med och Rent spel.* Att vara tydlig med värderingarna och att leva och leda enligt dem gör att idrottsrörelsen får en bra verksamhet och en framgångsrik idrott på alla nivåer. Det övergripande målet är *Alla lever och leder enligt Svensk idrotts värdegrund.* Det innebär att värdegrunden ska vara integrerad i den dagliga verksamheten samt i ledarutbildning och föreningsutveckling så att det värderingsbaserade ledarskapet blir en självklarhet.

3. Idrott i förening

Det övergripande målet är att svensk idrott ska vidareutvecklas, samverka med andra aktörer och ge goda möjligheter att idrotta i förening. Det innebär att Svensk idrott behöver utveckla möjligheten att engagera sig inom föreningsidrotten i flexibla former. Förutsättningarna för att engagera sig i en förening som ledare behöver kartläggas och förenklas utifrån dagens krav och villkor.

4. Idrotten gör Sverige starkare

Det övergripande målet är Idrottsrörelsen är en ännu starkare samhällsaktör. Det innebär att Svensk idrott ska utvecklas inom de ovanstående strategiska områdena och effekten av ett lyckat förändringsarbete blir att idrottsrörelsen kommer att vara en ännu starkare samhällsaktör än vad den är idag.

FN:s konvention om barns rättigheter

I barnkonventionen uttrycks barns lika rättigheter och värde, rätt att uttrycka sig, bli lyssnade till och utvecklas. Varje barn har rätt till yttrandefrihet, att tänka, tycka och uttrycka sina åsikter.

Nationellt folkhälsomål

Det övergripande nationella målet för folkhälsoarbetet i Sverige är "*att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen*". Inom ramen för det övergripande målet finns det elva målområden varav fysisk aktivitet är ett. För att följa befolkningens folkhälsoläge i relation till fysisk aktivitet tittar man på indikatorerna

- Fysiskt aktiv minst 30 minuter per dag
- Stillasittande fritid

Lokala styrande dokument

Eskilstuna kommuns vision – den stolta Fristaden

Eskilstuna kommuns strategiska inriktning och mål 2016-2019

Årsplan med komplettering

Strategi för ett interkulturellt Eskilstuna 2014-2018

Strukturplan 2013-2020 för omsorg om personer med funktionsnedsättningar

Evenemangsstrategi för Eskilstuna kommunkoncern

1. Bakgrund

Våren 2010 beslutade kommunfullmäktige att anta *idrottspolitisk plan för Eskilstuna kommun 2011-2015 - Eskilstuna rör sig!* – den första övergripande strategin på idrottsområdet. Under 2015 genomfördes en utvärdering av planen och arbetet med en revidering påbörjades. Syftet med att ta fram en ny handlingsplan för idrottspolitiken är att synliggöra fokusområden och ge en gemensam inriktning för idrottens utveckling i Eskilstuna de kommande åren.

Plan för idrott beslutas av kommunfullmäktige och är styrande för kommunens samtliga nämnder, förvaltningar och bolag.

1.1 Uppdrag

Enligt den politiska styrgruppens uppdragsbeställning ska den idrottspolitiska handlingsplanen formulera inriktningen för den övergripande idrottspolitiken perioden 2017-2021 och hur den samspelar med omvärlden, såväl i staden, regionen och på det nationella planet.

Planen ska utgå från kommunens strategiska mål 2016-2019, med särskild vikt vid de strategiska målen *Attraktiv stad och landsbygd* och *Social uthållighet*.

Sociala värden ska vara integrerade i planen (bygga ett långsiktigt stabilt och dynamiskt samhälle där grundläggande mänskliga behov uppfylls, bland annat social omsorg, utbildning, trygghet, jämställdhet, mångfald, icke-diskriminering, jämlika villkor, den enskildes personliga och kulturella välfärd och en god folkhälsa).

Planen ska innehålla mätbara mål (SMART) och peka ut vilka nämnder och bolag som ansvarar för att förverkliga målen.

1.2 Projektorganisation

Politisk styrgrupp: Mona Kanaan (S), Annelie Klavins Nyström (S), Lars-Göran Karlsson (S) och Anette Stavehaug (V).

Uppdragsansvarig: Sara Nordlund, kultur- och fritidsförvaltningen
Processtöd: Sara Molander, kommunledningskontoret
Projektledare: Sara Nordlund
Arbetsgrupp: Mattias Berglund och Åsa Karlsson, kultur- och fritidsförvaltningen
Referensgrupp: PUG kultur och fritid

1.3 Så har arbetet gått till

Under våren 2015 genomfördes en utvärdering av idrottspolitisk handlingsplan 2011-2015 i samarbete med bland annat kultur- och fritidsförvaltningens medarbetare. Därefter påbörjades en omvärldsanalys inom området idrott och motion. Omvärldsanalysen har bland annat fokuserat på aktuell forskning, statistik, tendenser och trender på området idrott och motion.

Under 2015 och 2016 har dialog förts med berörda nämnder, kommunala råd, föreningar och allmänheten. Idrottsföreningar har bjudits in till tre öppna dialoger varav av ett med panelsamtal på tema "Barn..". En dialogvecka har genomförts på kultur- och fritidsförvaltningens mötesplatser. Intresserade har även kunnat lämna synpunkter via ett formulär på eskilstuna.se.

För att fånga barn och ungas synpunkter har arbetsgruppen tagit del av 1 700 teckningar av Eskilstunas elever i årskurs 1-3 på temat "Det här tycker jag om att göra på min fritid" på Eskilstuna konstmuseum/Svenskt barnbildarkiv. Sommaren 2015 genomförde även Ung fritid en enkät på tema idrott där ungdomar i Eskilstuna intervjuade andra ungdomar om prioriterade områden.

Dialog och förankringsarbete har genomförts med chefer och medarbetare i kommunkoncernen:

- Workshops vid två tillfällen kring nuläge, omvärld och framtid med processutvecklingsgruppen för kultur och berikande fritid. Chefer, strateger och nyckelpersoner från samtliga förvaltningar och kommunala bolag var inbjudna.

Workshops med medarbetare från Ung fritid och Arenor och föreningsstöd på kultur- och fritidsförvaltningen.

2. Utvärdering av idrottspolitisk handlingsplan 2011 - 2015

Den idrottspolitiska handlingsplanen Eskilstuna rör sig utvärderades under 2015 utgick från måluppfyllelsen som byggde på en sammanställning av som gjordes i processutvecklingsgruppen kultur- och berikande fritid.

Utvärderingen kom fram till att den idrottspolitiska handlingsplanen hade en hög grad av måluppfyllelse kopplat till anläggningar, stödsystemet och samverkan. Det bedömdes också som positivt att många av de mål som handlade om samverkan var i anslutning till stödsystem och anläggningar vilket enligt utvärderingen bör ses som ett tecken på idrottspolitikens påverkan på samråd med föreningslivet.

Inför revideringen rekommenderade utvärderingen att fortsätta utveckla och skapa förutsättningar för att få fler att idrotta även utanför föreningslivet.

3. Omvärld och trender

Den övergripande samhällsutvecklingen och tidens trender har betydelse även för idrottsområdet. Exempel på faktorer som påverkar kommuner, invånare och besökare och andra aktörer är bland annat fortsatt urbanisering, globalisering och polarisering.

Urbanisering

Allt fler väljer att bo i städer, samtidigt som bilismen minskar. Människor uppskattar närhet och korta avstånd till samhällsservice, fritidsaktiviteter och kulturutbud. Den fortsatta urbaniseringen kan dock leda till att service och utbud centreras till platser där de allra flesta bor, och att det uppstår vita fläckar på kartan i mer glesbefolkade områden, där motsvarande service och utbud saknas. Urbaniseringen påverkar även tillgängligheten till anläggningar och idrottsmiljöer. Det är troligt att nya anläggningar byggs i eller i utkanten av de stora städerna. Det kan begränsa barns möjligheter till idrottande då fler barn och unga föredrar att idrotta i sin närmiljö. En uppföljning av statens stöd till idrotten framkommer det att det mesta av stödet 2013 tillföll medelstora och socioekonomiskt välmående städer och förortskommuner, särskilt i Stockholms- och Skåne-regionen. Lägst stöd tillföll på motsvarande sätt små kommuner i huvudsak belägna i landsbygd eller glesbygd.

Globalisering

Vi påverkas i allt större utsträckning av det som händer runtom i världen. Idag talar man om en global sårbarhet som påverkar direkt eller indirekt – klimatförändringar, ekonomiska kriser, pågående konflikter och flyktingströmmar. Samtidigt får idéer, kunskap, innovationer och kulturyttringar allt snabbare spridning till fler människor, tack vare rörlighet och ny teknologi. Det innebär utmaningar, men också möjligheter för den kommunala verksamheten.

Polarisering

Skillnaderna mellan olika grupper i samhället ökar, både när det gäller inkomst, åsikter och förutsättningar. Samhället blir alltmer heterogent och präglas av människor med olika bakgrund och värderingar. Liksom i övriga Norden har inkomstklyftorna i Sverige ökat sedan 1980-talet mellan hög- och lågutbildade, personer med anställning och arbetslösa, sammanboende och ensamstående föräldrar, och de som bor i attraktiva och mindre attraktiva områden. Det finns även studier som visar på klara samband mellan inkomst, utbildning och hälsa. Personer i socioekonomiskt utsatta områden har generellt sett svårare att hävda sig på arbetsmarknaden, deltar mindre i kulturlivet, har lägre valdeltagande och löper även större risk att drabbas av ohälsa. Polariseringen ger olika förutsättningar eller ”trösklar” för idrottsvanor – utifrån vilka behov man har, vad man har tillgång till, vad man identifierar sig med och vad man råd med.

3. Idrottens utmaningar

Idrotts- och motionsvanor.

Den svenska idrottsrörelsen beskrivs ofta som Sveriges största folkrörelse och hade vid Riksidrottsförbundets senaste mätning 2 799 000 medlemmar (2013). Idrottsrörelsen har en lång historia i Sverige och sedan mitten av 1980-talet är drygt

60 procent av alla flickor och pojkar regelbundet aktiva i någon eller några idrottsföreningar¹. Idrottens aktiviteter ger stora samhällsvinster, inte enbart socialt och för folkhälsan utan också ekonomiskt och miljömässigt.

Trenden är att den totala mängden regelbunden fysisk aktivitet minskar i befolkningen samtidigt som många vuxna är mer fysiskt aktiva på fritiden. Detta kompenserar dock inte nedgången.² Uppföljningar av statens stöd till idrotten har under de senaste åren visat att aktivitetsnivån i barn- och ungdomsidrotten är nedåtgående. Kartläggningar av det statliga lokala aktivitetsstödet visar att antalet bidragsberättigade deltagare och träningsstillfällen har sjukligt sedan 2008 i en omfattning som inte kan förklaras med hänvisning till variationer i barn- och ungdomspopulationen³. Minskning har framförallt skett bland äldre ungdomar och den är större bland flickor än pojkar⁴.

Privata aktörer inom idrottssektorn finns både inom motions- och underhållningsidrott och för både vuxna och barn. Friskvårdsbranschen, dit räknas framförallt privata gym, fortsätter att växa, och branschens egen bedömning är att det har skett en fördubbling sedan början av 2000-talet⁵. Enligt branschorganisationen Almega Friskvårdsföretagen har ca 16,6 procent av den vuxna svenska befolkningen ett gymmedlemskap⁶. För barn och unga finns det idag flera företag som erbjuder idrott både i vardagen och under lov så som t ex Knatteslott, Sports camp och så vidare.

Marknad vs det ideella

Idrotten står inte fri från samhället och strukturer och normer som finns i samhället i stort återfinns även inom idrottssektor och bland dess aktörer. Studien från CIF visar på ett allt mer marknadsorienterat förhållningssätt inom föreningslivet och en struktur som liknar företag. Forskarna lyfter ett varningens finger för denna utveckling och beskriver att det finns en risk att med att fortsätta utvecklingen mot att efterlikna företagslika strategier och synsätt. Det skulle underminera de grundläggande beståndsdelarna av föreningsidrotten – öppenhet, frivilligt engagemang och medlemsinflytande. Rekommendationen är att inte följa spåret utan snarare vända tillbaka till idrottsrörelsens traditioner, så som att betona medlemskapets olika dimensioner istället för att se medlemmar som kunder, stärka de sociala värdena och gemenskapen som skapas i ideell verksamhet samt att sänka kostnaderna och inte höja dem.

Stillasittandet - en riskfaktor

Fysisk aktivitet är ett målområde för den nationella folkhälsopolitiken och studerar två indikatorer: fysisk aktivitet minst 30 min/dag och stillasittande fritid. Att vara fysiskt aktivt (minst 30 min/dag) har stor påverkan på vår hälsa oavsett ålder och kön. De senaste årens forskning visar att stillasittande är en oberoende

¹ Idrottens pris – m ref till Wagnsson S (2009) Föreningsidrotten som socialisationsmiljö. En studie av idrottens betydelse för barn och ungdomars psykosociala utveckling.

² Folkhälsomyndigheten

³ Statens stöd till idrotten - uppföljning Centrum för idrottsforskning 2014

⁴ Ibid.

⁵ ÅRSRAPPORT 2014/2015 Almega Friskvårdsföretagen plus SVT artikel

⁶ Ibid.

riskfaktor för flera sjukdomar och för tidig död och enligt WHO* är det fjärde största orsaken till för tidig död i höginkomstländer ⁷

Under perioden 2004-2012 rapporterade i genomsnitt 13 procent kvinnor och 14 procent män att de hade en stillasittande fritid. Andelarna av befolkningen med stillasittande fritid varierade från 15 procent till 11 procent. I Eskilstuna kommun är andel 17 procent, något över genomsnittet. Att jämföra med Sörmlands län 11 procent. Det finns skillnader mellan olika befolkningsgrupper i samhället när det kommer till fysisk aktivitet och stillasittande fritid ⁸.

Tabell 1. Andel personer i procent efter typ av aktivitet, hur ofta de senaste 12 månaderna, utbildningsnivå, kön och årsintervall

Motionerar sammanhängande Minst två gånger i veckan	Kön	2008-2009	2010-2011	2012-2013	Trend
förgymnasial utbildning	män och kvinnor	56	58,4	61,4	↗
	män	56,6	56,8	63,4	↗
	kvinnor	55,3	60,1	59,4	→
gymnasial utbildning	män och kvinnor	58,5	60,1	63,5	↗
	män	54,9	56,9	59,9	↗
	kvinnor	62,4	63,5	67,2	↗
eftergymnasial utbildning	män och kvinnor	64,2	68,3	70,5	↗
	män	60,8	65,2	67,4	↗
	kvinnor	67,2	71	73,1	↗

Statistiska centralbyrån (SCB) 2014-05-23 09:30

2012 genomförde Landstinget Sörmland en enkätundersökning "Hälsa på lika villkor?" i hela Sörmland. Tabellerna nedan visar utfallet från svarande i Eskilstuna kommun. Tabellerna visar på ett urval av utfallet i undersökningen kopplat till fysisk aktivitet minst 30 min per dag.

⁷ <http://www.folkhalsomyndigheten.se/amnesomraden/livsvillkor-och-levnadsvanor/folkhalsans-utveckling-malomraden/fysisk-aktivitet/fysisk-aktivitet/>

⁸ Ibid.

* world health organization

Tabell 2.

Fysisk aktivitet minst 30 min per dag,	Kön	Utbildningsnivå enligt SCB:s utbildningsregister			Total
		Förgymnasial utbildning	Gymnasieutbildning	Eftergymnasial utbildning	
Ej minst 30 minuter per dag	Män	45,5%	34,6%	34,0%	37,2%
Fysiskt aktiv minst 30 minuter per dag		54,5%	65,4%	66,0%	62,8%
Total		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Ej minst 30 minuter per dag	Kvinnor	42,9%	42,0%	32,4%	39,0%
Fysiskt aktiv minst 30 minuter per dag		57,1%	58,0%	67,6%	61,0%
Total		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

* Utbildningsnivå enligt SCB:s utbildningsregister

Tabell 3.

Fysisk aktivitet minst 30 min per dag	Kön	Åldersgrupper enligt FHI:s indelning				Total
		16-29	30-44	45-64	65-84	
Ej minst 30 minuter per dag	Män	39,0%	31,2%	40,4%	36,9%	37,2%
Fysiskt aktiv minst 30 minuter per dag		61,0%	68,8%	59,6%	63,1%	62,8%
Total		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Ej minst 30 minuter per dag	Kvinnor	29,3%	41,2%	36,5%	49,3%	39,1%
Fysiskt aktiv minst 30 minuter per dag		70,7%	58,8%	63,5%	50,7%	60,9%
Total		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

* Åldersgrupper enligt FHI:s indelning

Tabellerna illustrerar att det finns skillnader mellan olika grupper när det kommer till fysisk aktivitet. Män och kvinnor med eftergymnasial utbildning i större utsträckning fysiskt aktiv 30 min per dag än kvinnor och män med längre utbildningsnivå. Skillnaden är större i gruppen kvinnor kopplat till utbildningsnivå än bland män.

Generellt finns det ett samband mellan fysisk aktivitet och utbildningsnivå samt mellan socioekonomiska förhållanden och inkomst. I de senaste studierna från 2000-talet framkommer trenden att det är vanligare med stillasittande fritid bland kvinnor i åldersgruppen 65-84 år, personer med kort utbildning, arbetslösa och sjukskrivna arbetare (i socioekonomisk mening), personer som saknar

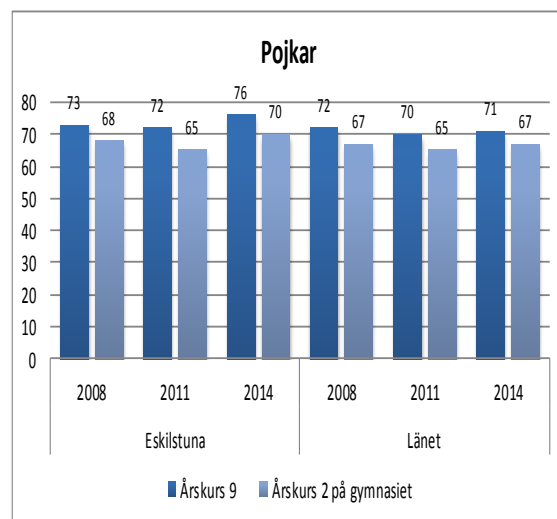
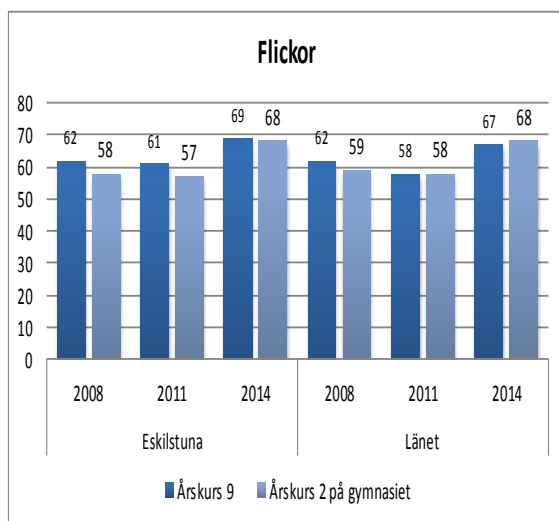
kontantmarginal och som har låg inkomst och kvinnor personer födda utanför Norden personer med funktionsnedsättning (framförallt med rörelsehinder). Resultaten från den nationella folkhälsoenkäten (2004-2012) tyder på att det är vanligare med stillasittande fritid, jämfört med befolkningen i övrigt, bland:

- de som har kort utbildning
- bland kvinnor och män med låg inkomst och som saknar kontantmarginal
- lägre tjänstemän och arbetare
- kvinnor och män födda utanför Europa
- personer med funktionsnedsättning (framför allt rörelsehinder) ⁹

Barn – och ungas motionsvanor

Barn och unga idrottar i mindre utsträckning i föreningsledd verksamhet idag jämfört med 10-15 år sedan. I Landstinget Sörmlands undersökning Liv och Hälsa ung mäter andelen elever som uppger att de tränar minst 30 minuter så att de blir andfådda och svettas. Andelen elever som uppger att de gör detta minst två gånger i veckan har ökat för både pojkar och flickor i årskurs 9 i Eskilstuna och i länet. Elever i Eskilstuna uppger i högre utsträckning att de tränar minst 30 minuter två gånger i veckan jämfört med elever i länet. Det är också vanligare att pojkar tränar minst 30 minuter minst två gånger i veckan jämfört med flickorna ¹⁰

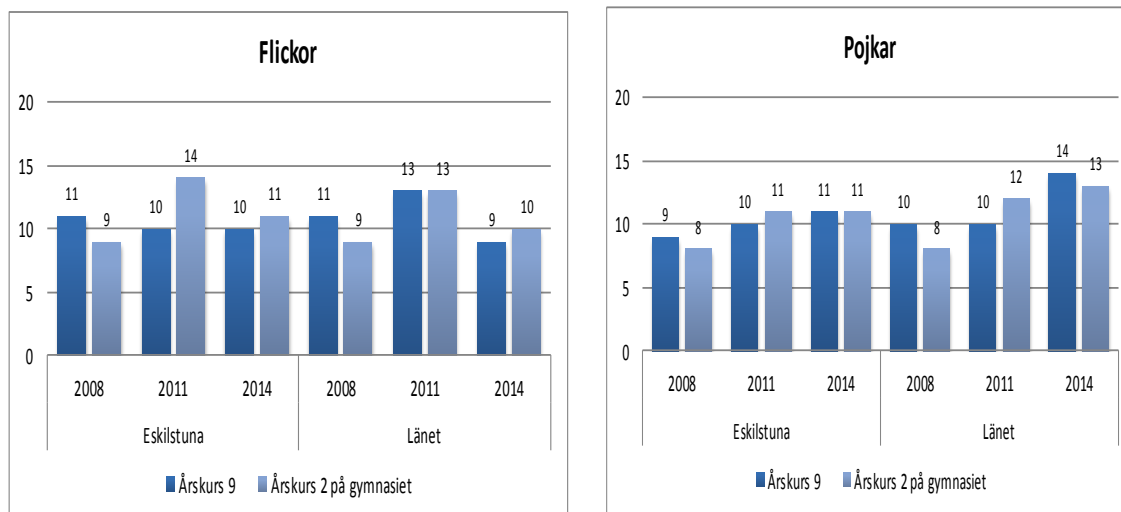
Resultatet för andelen flickor i årskurs 9 och årskurs 2 på gymnasiet som aldrig tränar pekar på en minskning för både Eskilstuna och i länet. Däremot har andelen pojkar som uppger att de aldrig tränar minst 30 minuter ökat i Eskilstuna och i länet för båda årskurserna. Andelen är högre för pojkar i årskurs 9 ¹¹

⁹ Ibid.

¹⁰ Hur mår barn och unga i Eskilstuna? – En lägesrapport om folkhälsa, 2015

¹¹ Ibid.

Idrottens himmel och helvete

Generaliseringar, specialiseringar och tidig talangutveckling är tre områden som har debatterats flitigt inom idrottsvärlden under de senaste åren och framförallt under 2015. Forskning visar på att det är en betydande orsak till att flickor och pojkar väljer att sluta med sin idrott. Idrotten går från något som är roligt till att träna hårt och målmedvetet för att på sikt kunna vara en del i/av eliten ¹².

Satsningen att nå elit innebär att man tidigt tvingas välja bort andra idrotter för att enbart ägna sig åt en huvudidrott. Forskning visar dock att tidig specialisering inte nödvändigtvis leder till fler framgångar på elitnivå eftersom man inte förrän senare i ungdomsåren kan avgöra vem som kommer att bli duktig på en viss idrott. Vad som istället förespråkas är en allsidig och glädjefylld träning där så många som möjligt deltar långt upp i åldrarna ¹³.

För att minska pressa på att vinna och prestera har Svenska Innebandyförbundet och Svenska fotbollförbundet har tagit bort resultatrapportering för match och seriespel för flickor och pojkar under 13 år. Svenska hockeyförbundet utreder nu om de ska gå samma väg.

Delaktighet

Varje barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Barnets åsikt ska beaktas i förhållande till barnets ålder och mognad ¹⁴.

Att barn och unga får vara delaktig och få inflytande över sin fritid handlar om att ha makt att utforma sitt liv. Riksidrottsförbundet har satt upp riktlinjer för idrott för barn. Riktlinjerna beskriver att all verksamhet ska

- Idrottsföreningarna ska erbjuda alla barn en kamratlig och trygg social miljö, där de kan utvecklas och bli delaktiga i utformningen av verksamheten och därmed vänja sig vid att ta ansvar för sig själva och andra.

¹² Se t ex vem stannar och vem blir kvar och från sthlm stad

¹³ (Carlson, 1991, Fahlström, 2011, Peterson, 2008) Karlstad.

¹⁴ Artikel 12FNs konvention om barns rättigheter

Demokratigrupp Ung fritid

Vi gör ett demokratiprojekt för att vi ska hjälpa till att förmedla till Eskilstuna kommun om vad ungdomarna i Eskilstuna vill och ge dem möjligheten att påverka och ha inflytande. Detta är viktigt eftersom ungdomar ska ha chansen att kunna påverka samhället ¹⁵

I rapporten - Ungdomsperspektiv på kultur och idrottspolitisk handlingsplan Framtagen av demokratigruppen Ung Fritid Eskilstuna 2015 har sex ungdomar, tre tjejer och tre killar, tillsammans med två handledare från Ung Fritid arbetat för att inkludera unga människors perspektiv på idrott och kultur. Ungdomarna genomförde en intervjustudie¹⁶ på fritidsgårdar med frågor som de själva hade tagit fram utifrån vad som var relevant kopplat till idrott och kultur.

På idrottsområdet är det fler av de tillfrågande pojkarna som idrottar än tjejer, fler pojkar idrottar för att det är roligt medan flickor har svart att de gör det för hälsan skull. Det finns även skillnader i hur de tillfrågande flickor och pojkarna upplever att "alla behandlas lika inom idrotten" och om "alla känner sig delaktiga inom idrotten". Flickorna har i större utsträckning svarat nej. I fritextsvaren på varför alla inte är delaktiga eller inte blir lika behandlade beskrivs situationer om toppning och strukturell diskriminering (kön, etnicitet mfl.). Denna typ av svar återfinns även i idrottsforskning och intervjustudier med unga idrottare, framförallt svaren kring toppning och elitsatsning.

Idrott i skolan

Idrott och hälsa är ett ämne där eleverna är fysiskt aktiva och utvecklar sin allsidiga rörelseförmåga. Det ger också kunskaper om sambandet mellan rörelseaktiviteter och välbefinnande och hälsa. Undervisningen i ämnet bidrar även till att eleverna utvecklar en god kroppsuppfattning och tilltro till sin egen fysiska förmåga ¹⁷.

Kopplingen mellan mera idrott i skolan och bättre skolresultat finns dokumenterade i flera olika studier, det kanske mest kända är *Bunkefloprojektet* i Malmö ¹⁸. Forskare Ingegerd Ericson vid Malmö Högskola följde under nio år över tvåhundra skolbarn i Malmö. Hon jämförde utvecklingen för barnen i en interventionsgrupp som fick schemalagd idrottsundervisning fem dagar i veckan plus extra motorisk träning med en kontrollgrupp barn som bara hade vanlig idrottsundervisning två lektioner i veckan. I sin sammanställning av studien framkommer det att 96 procent av eleverna i interventionsgruppen jämfört med 89 procent i kontrollgruppen klarade grundskolans mål och uppnådde behörighet för gymnasieskolan. Det är framförallt pojkarnas resultat med 96 respektive 83 procent som ligger bakom detta resultat. Pojkarna i interventionsgruppen hade dessutom signifikant högre betyg i svenska, engelska, matematik samt i idrott och hälsa än pojkarna i kontrollgruppen. En medforskare i projektet kunde även påvisa en

¹⁵ – Från Ungdomsperspektiv på kultur och idrottspolitisk handlingsplan Framtagen av demokratigruppen Ung Fritid Eskilstuna 2015

¹⁶ Studien är begränsad till att svaren endast är representativ för dem som har svarat och kan inte generaliseras till alla ungdomar i Eskilstuna.

¹⁷ Skolverket <http://www.skolverket.se/skolutveckling/lorande/idrott-och-halsa>

¹⁸ Se bland annat <https://www.mah.se/Nyheter/Nyheter-2012/Mer-idrott-i-skolan-ger-bättre-betyg/>
<http://www.mugi.se/publikationer>

minskad tendens till att utveckla fetma och riskfaktorer för hjärt- och kärlsjukdomar hos gruppen som hade varit mer fysiskt aktiv¹⁹.

I Eskilstuna kommun har även likande arbetet pågått. Skogsängsskolan hade i samband med ”hälsoåret 2014” (läsåret 2013/2014) mer idrott för elever i årskurs fem. Initiativet kom från medarbetar* på skolan och innebar elever fyra pass med fokus på idrott och hälsa, i stället för skolplanens två lektionstillfällen. Resultaten från arbetet visar på en förbättrad läsförmåga och fler elever deltog under lektionerna för idrott och hälsa.

Ibid

* Catharina Andersson, lärare, Eva Gyllhamn, skolsköterska, Inger Onsbring, idrottslärare och Kerstin Holmström, fritidspedagog.